

Mitä on tyypin 2 diabetes ja mitä ongelmaa ratkaisemme?

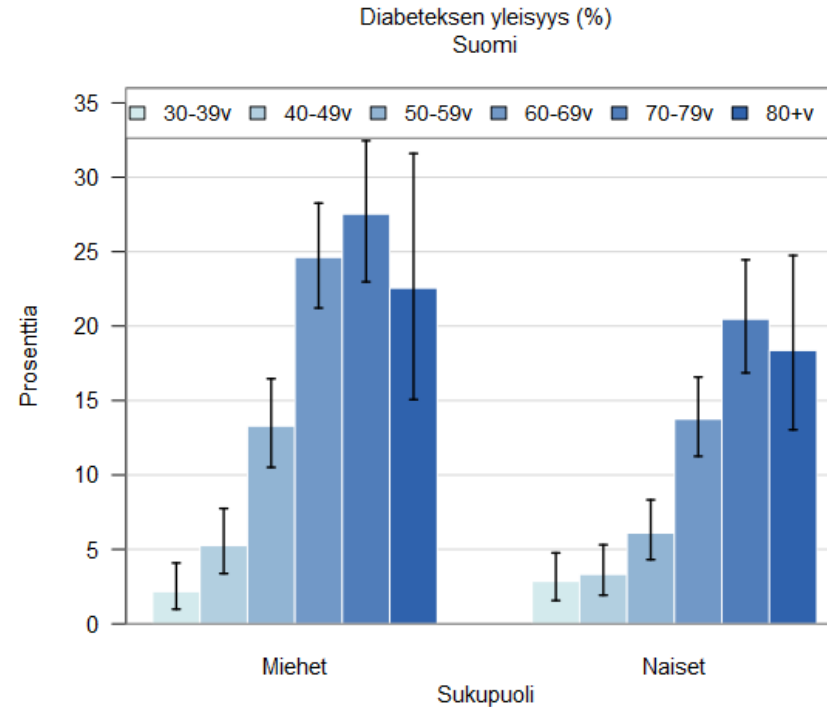
Janne Martikainen
Professori
Itä-Suomen yliopisto

StopDia-hanke, WP7 (Terveystalous & Yhteiskunnallinen muutos) leader

Tyypin 2 diabetes

- T2D (ICD-10: E11) on yleensä aikuisiällä alkava aineenvaihduntasairaus, jossa veren glukoosipitoisuus on suurentunut
  - Hoitamattomana sairaus johtaa vakaviin makro- ja mikrovaskulaarikomplikaatioihin
- Keskeisiä riskitekijöitä
  - Ylipaino, erityisesti keskivartalolihavuus
  - Liikkumattomuus
  - Metabolinen oireyhtymä (koholla oleva verenpaine ja veren rasva-arvot)
- Tyypillisiä oireita
  - väsymys
  - lisääntynyt janon tunne
  - suurentuneet virtsamäärät
  - selittämätön laihtuminen
  - tulehdusherkyys

Diabeteksen ikäryhmittäinen vallitsevuus (FinTerveys 2017)

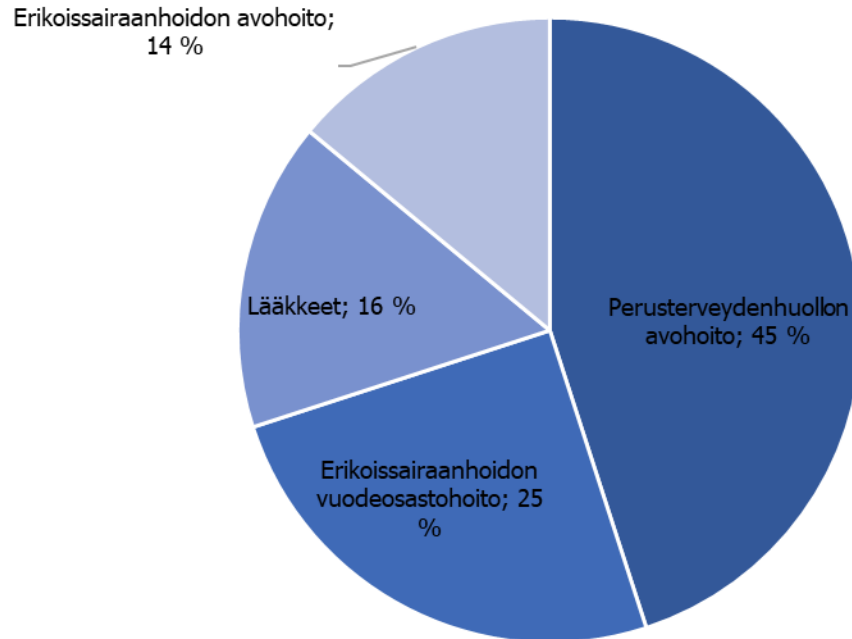

Diabeteksen aiheuttamat kustannukset Suomessa

Diabeteksen aiheuttamat yhteiskunnalliset kokonaiskustannukset

- Lääkehoidon kustannukset ovat kuitenkin vain osa taloudellista kokonaistaakkaa
- Käypä Hoito -suositus
  - Diabetes aiheuttaa arviolta 15 % Suomen terveydenhuollon kokonaismenoista (vuonna 2016 **3,1 miljardia euroa**)
  - Näistä kustannuksista 2/3 aiheutuu vältettävissä olevien komplikaatioiden hoidosta (vuonna 2016 **2,1 miljardia euroa**)
- Diabetesliitto ja Tampereen yliopisto
  - Sairaanhoidon kustannukset **832 miljoonaa** euroa (vuonna 2011)
  - Tuottavuuskustannukset **2,5 miljardia** euroa (vuonna 2011)

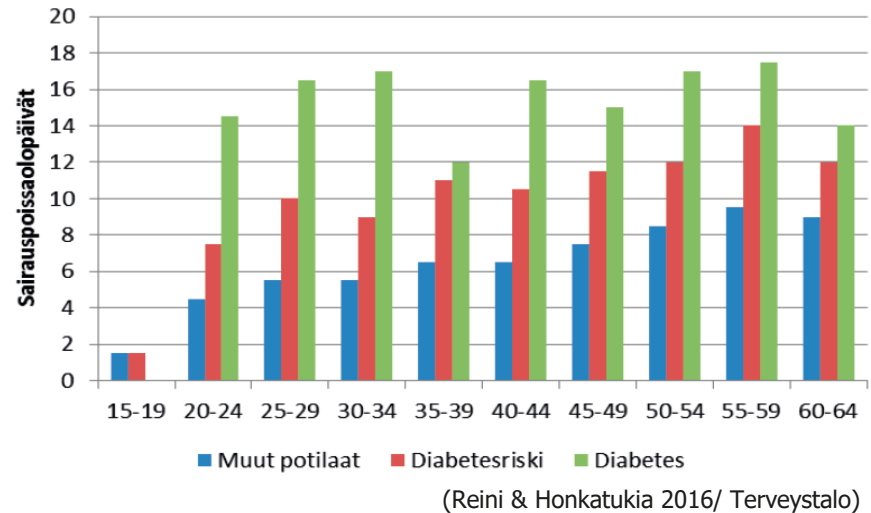
T2D:n lisäkustannusten jakautuminen pääkaupunkiseudulla (Haula ym. 2017)

Diabeteksen aiheuttamat yhteiskunnalliset tuottavuuskustannukset

- Työikäisten sairauspoissaolot*, ennenaikaiset eläköitymiset ja kuolemat merkittävin yhteiskunnallinen kustannus
- Diabeteksen aiheuttamat tuottavuuskustannukset **6698€**/diabeetikko/vuosi
- Diabeetikkojen keskimääräinen eläköitymisikä
  - **Miehet 60,1** vuotta
  - **Naiset 61,4** vuotta

(Diabetesliitto/ Diabetes lukuina 2018:1)

* Kelan korvaamien omavastuuajakson ylittävien päivien osalta

Kohonneen T2D-riskin tunnistaminen

T2D-riskitesti (www.stopdia.fi)

Ota riski haltuun – testaa tyypin 2 diabetesriskisi

- 1 Testi on osa [StopDia-tutkimusta](#).
- 2 StopDian tavoite on löytää tehokkaita keinoja suomalaisten diabetesriskin vähentämiseen.
- 3 Vastaamalla selvität oman diabetesriskisi!

Lisätietoa

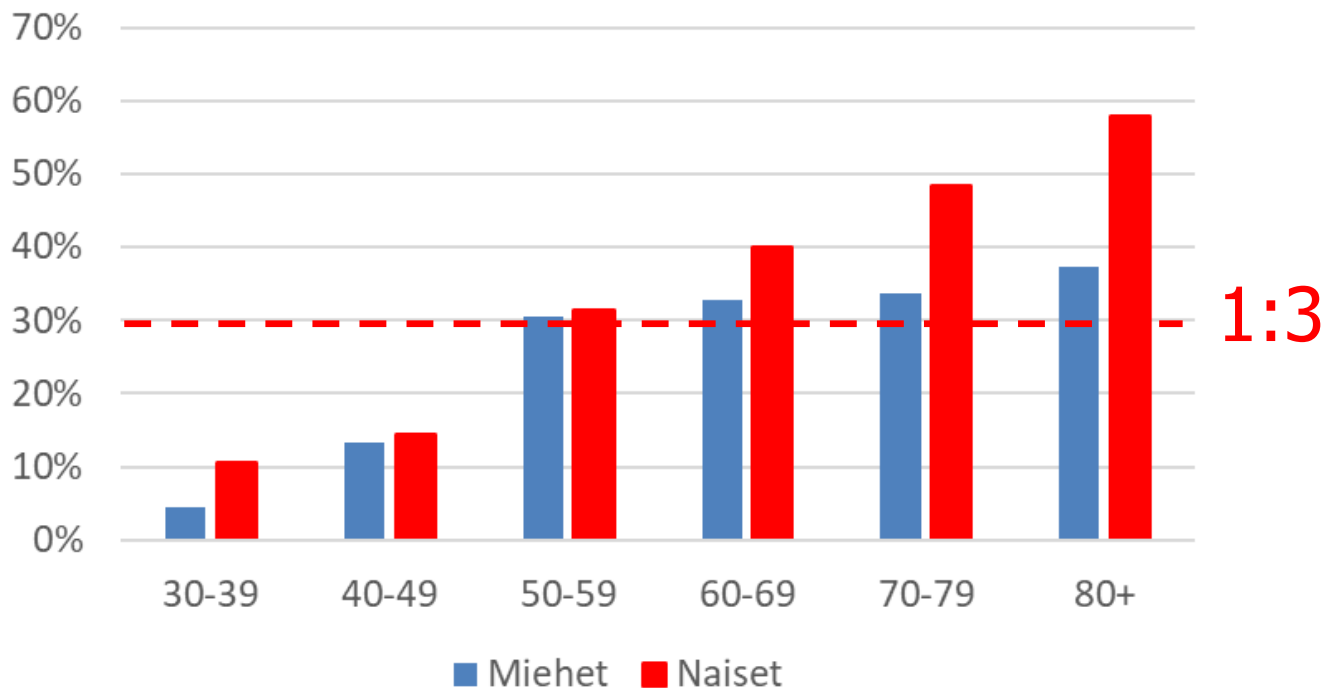
Aloita testi!

Riskitekijät

- **Ikä**
- **Painoindeksi**
- **Vyötärö**
- **Liikunta**
- **Ravitsemus (hevi)**
- **Verenpaine**
- **Kohonnut verensokeri**
- **Diabetesta suvussa**

(Lindström et al. 2003)

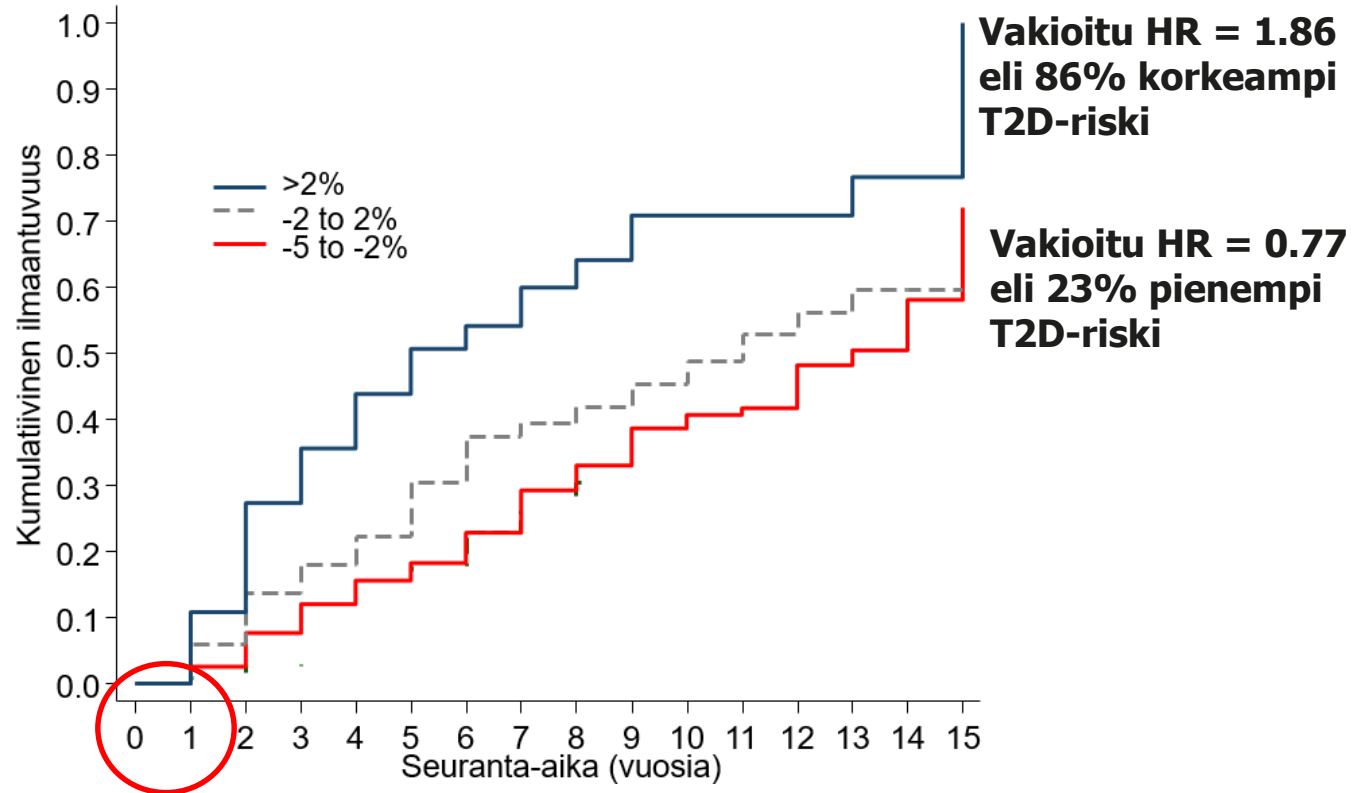
Kohonneessa T2D-riskissä (≥ 12) olevien henkilöiden osuus väestöstä ikä- ja sukupuoliryhmittäin

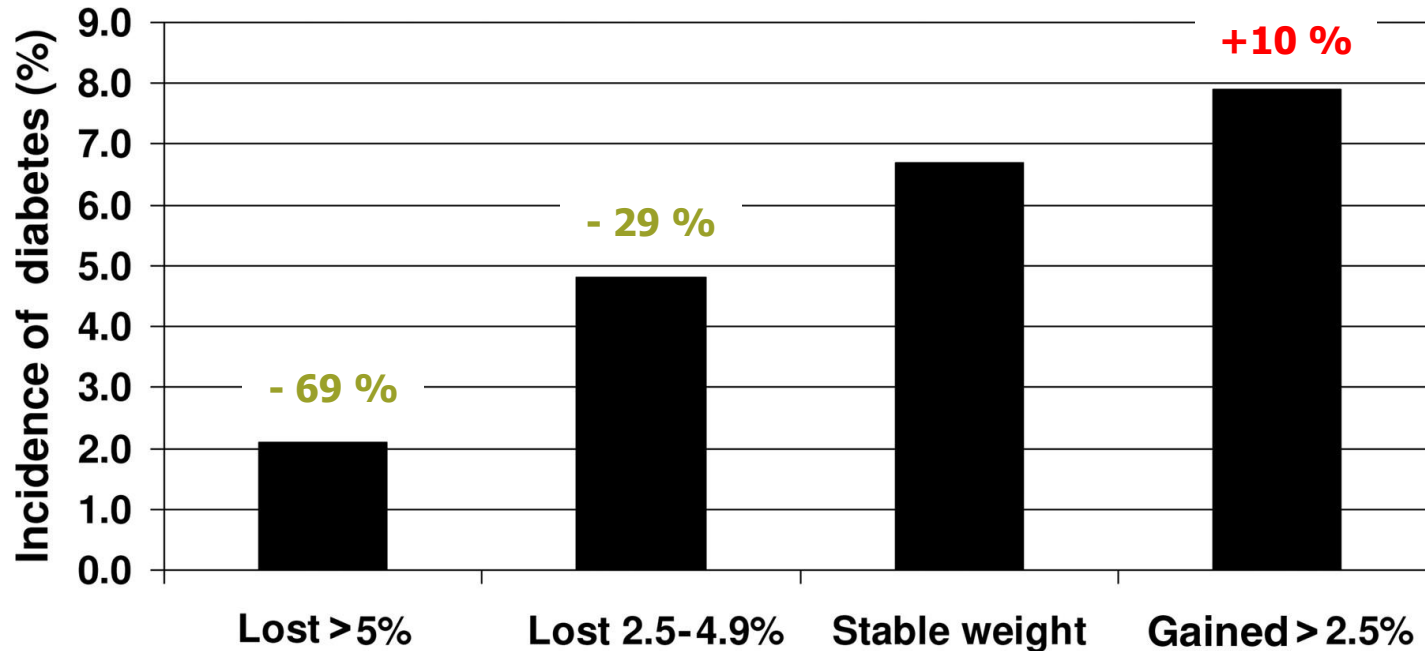
**Elintapoja muuttamalla voidaan
vaikuttaa T2D:n ilmaantuvuuteen**

Intervention vaikuttavuus

- Esimerkkinä 2-5 %:n painonpudotus

Painonpudotuksen yhteys T2D:n ilmaantuvuuteen lyhyellä aikavälillä (14kk; FIN-D2D; FINDRISC ≥ 15)

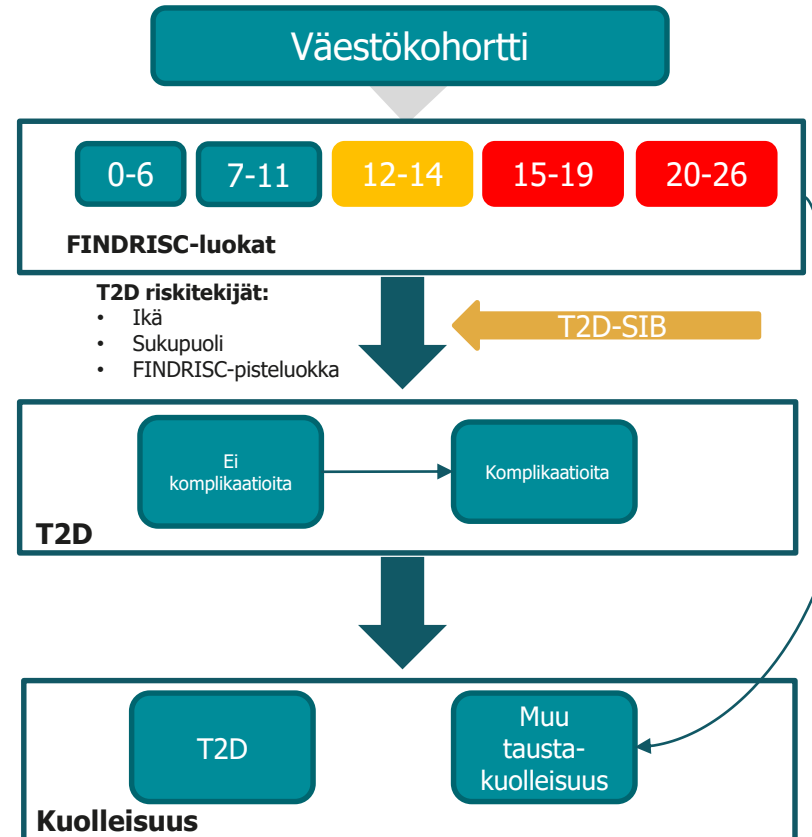

T2D:n ehkäisyn säästöpotentiaali kansallisella tasolla

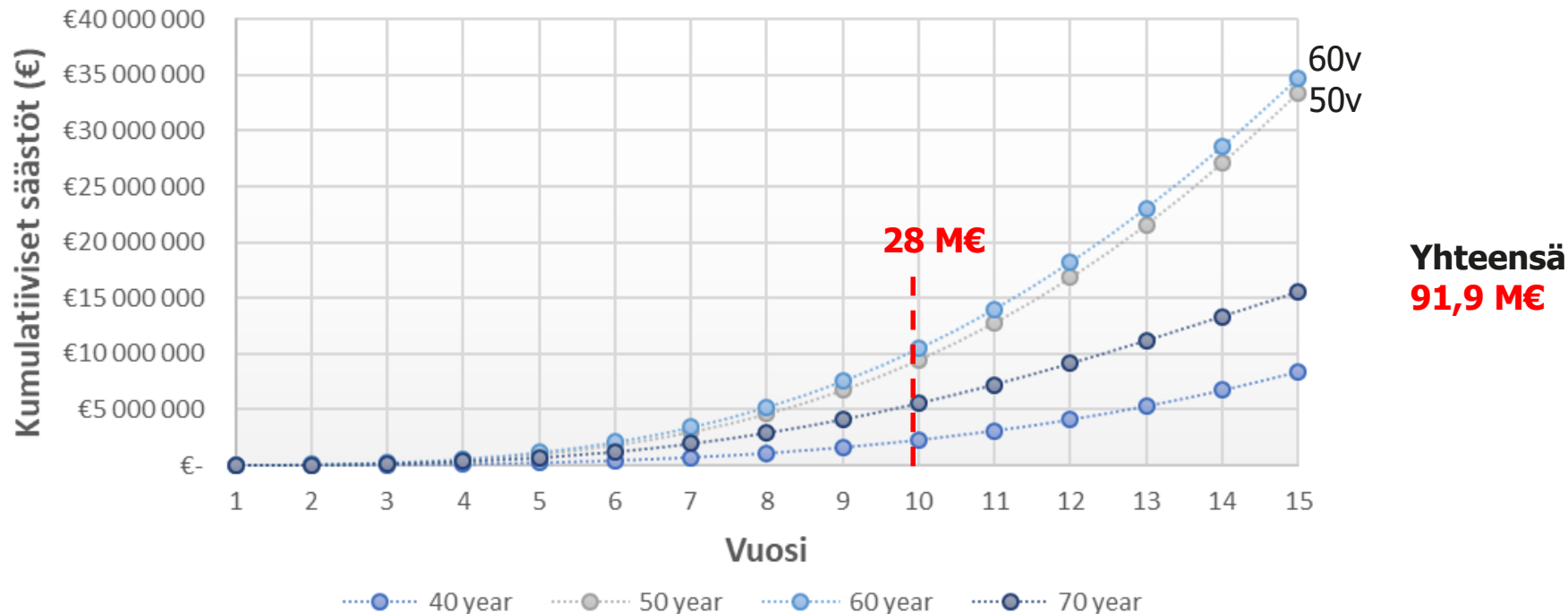
- Alustavia tuloksia

Terveystaloudellinen ennustemalli

- Vertailuasetelma
  - Perusura vs. painon pudotus-skenaario
- Simuloidut skenaariot
  - Neljä ikäkohorttia (40v, 50v, 60v, 70v)
  - Kaksi sukupuoliryhmää (miehet ja naiset)
  - Kaksi T2D-riskiryhmää (≥ 12 riskipistettä, ≥ 15 riskipistettä)
  - T2D:n aiheuttamat suorat terveydenhuollon lisäkustannukset
  - T2D:n aiheuttamat suorat terveydenhuollon lisäkustannukset + tuottavuuskustannukset
- Keskeiset oletukset
  - "Suljettu" 40-70-vuotiaan väestön kohortti
  - T2D:n vaikutus kokonaiskuolleisuuteen miehillä 1.57x ja naisilla 2.00x verrattuna saman ikäisiin henkilöihin ilman T2D:tä.
  - T2D:n komplikaatioiden osuus 10-vuoden kohdalla 40 % (lineaarinen kasvuoletus)
  - Kustannukset diskontattu 3 % korkokannalla (per annum)
  - "Implementation rate" 100% heti ensimmäisestä vuodesta lähtien

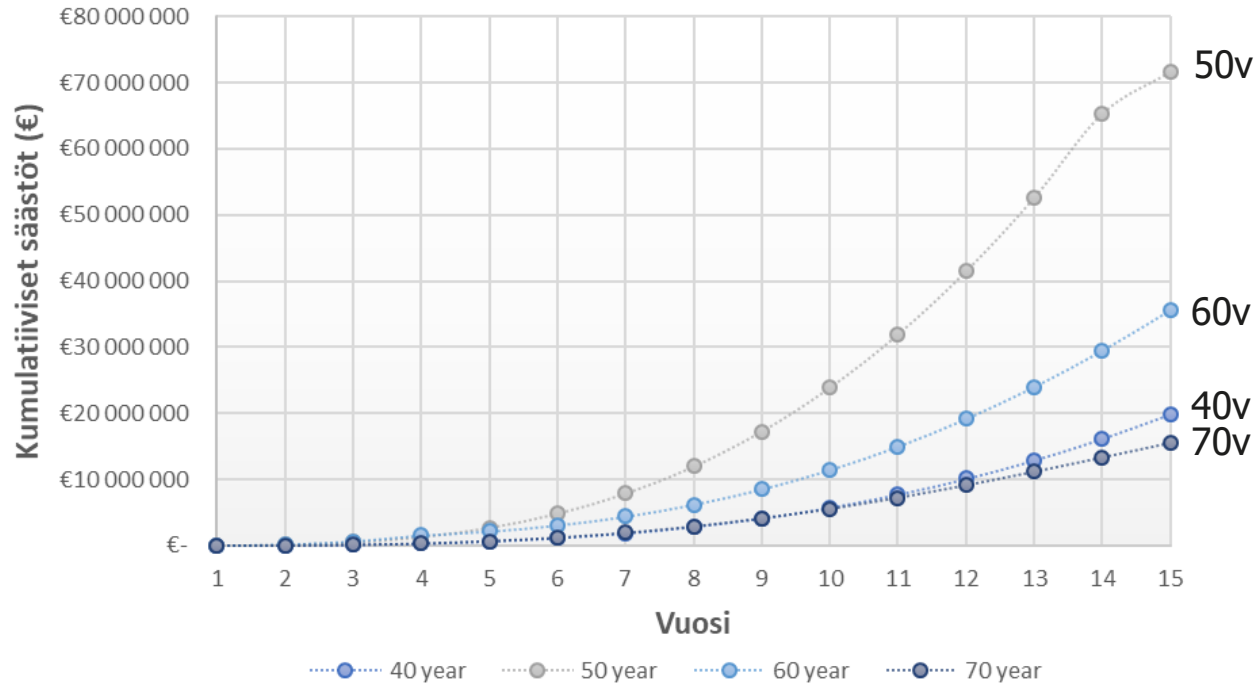

Miehet 40-70 vuotta, 12+ riskipisteet, painonpudotus $\geq 2,5\%$, aikajänne 15 vuotta, suorat T2D-lisäkustannukset terveydenhuollolle

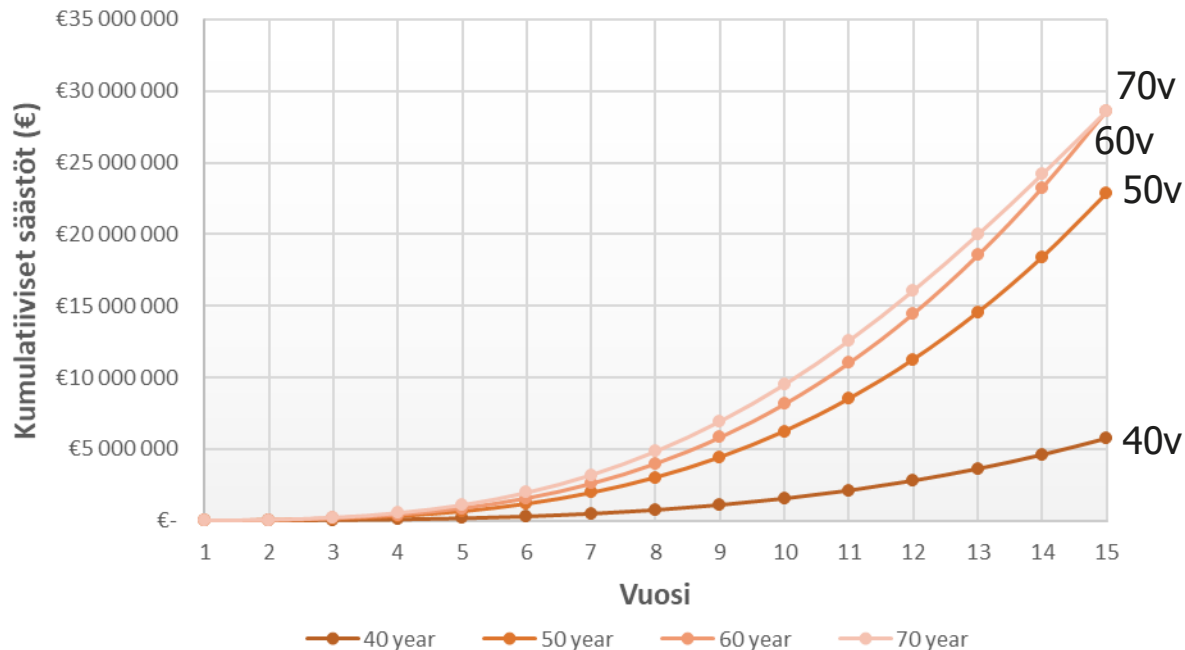

Kumulatiiviset säästöt (sis. tuottavuuskustannukset)

Yhteensä
142,7 M€

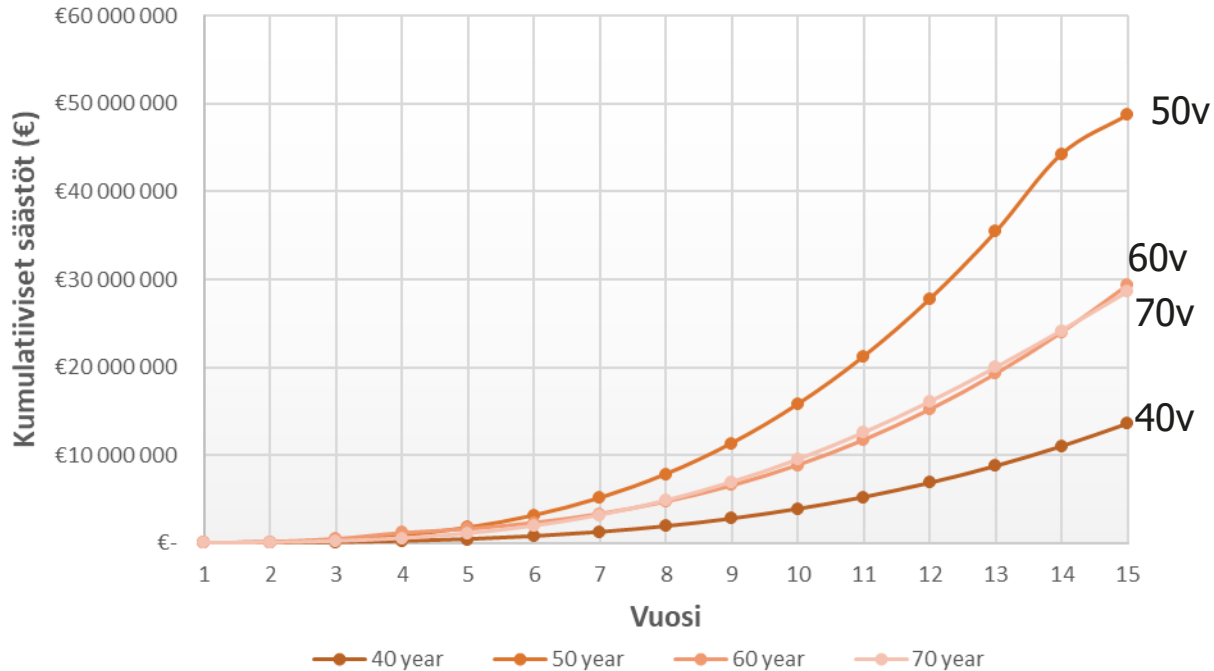
Naiset 40-70 vuotta, 12+ riskipisteet, painonpudotus $\geq 2,5\%$, aikajänne 15 vuotta, suorat T2D-lisäkustannukset terveydenhuollolle

Yhteensä
85,7 M€

Naiset ja miehet
yhteensä
177,6 M€

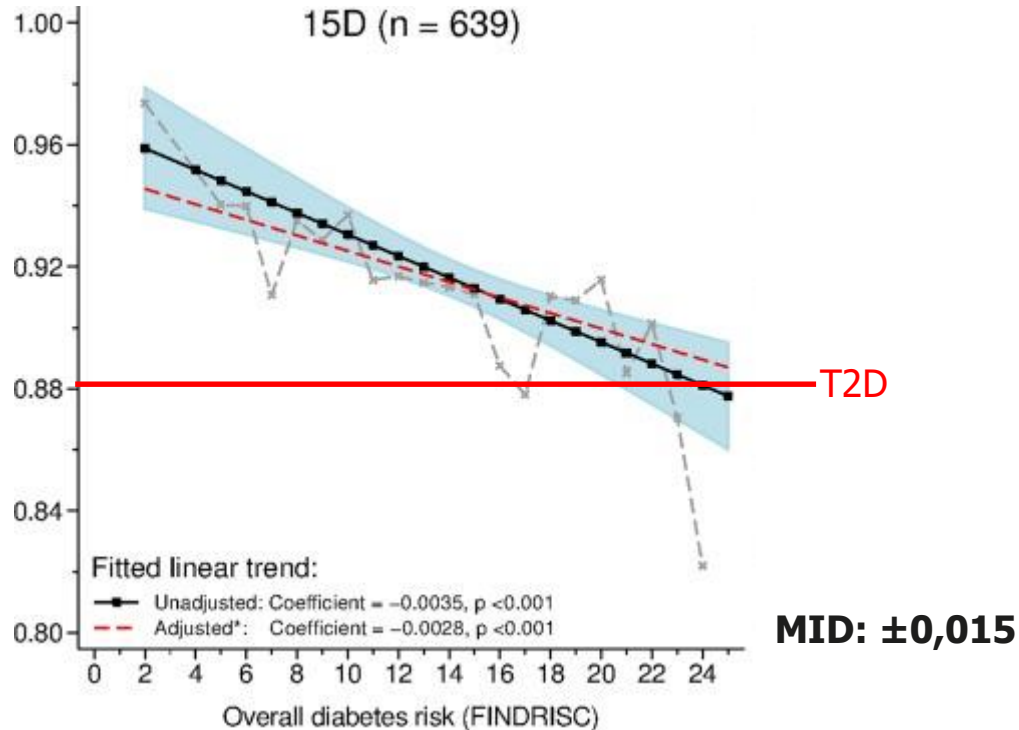
Kumulatiiviset säästöt (sis. tuottavuuskustannukset huomioiden)

Yhteensä
120,2 M€

Naiset ja miehet
yhteensä
262,9 M€

T2D ja kohonnut T2D-riski ovat yhteydessä heikentyneeseen elämänlaatuun

Lähteet:

Väätäinen S, Cederberg H, Roine R, Keinänen-Kiukaanniemi S, Saramies J, Uusitalo H, Tuomilehto J, Martikainen J. Does Future Diabetes Risk Impair Current Quality of Life? A Cross-Sectional Study of Health-Related Quality of Life in Relation to the Finnish Diabetes Risk Score (FINDRISC). PLoS One. 2016;11(2):e0147898.

Väätäinen S, Keinänen-Kiukaanniemi S, Saramies J, Uusitalo H, Tuomilehto J, Martikainen J. Quality of life along the diabetes continuum: a cross-sectional view of health-related quality of life and general health status in middle-aged and older Finns. Qual Life Res. 2014;23(7):1935-44.

StopDia

@JaMartikainen